Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2018 m. rugsėjo 13 d.
(OR. en)

12118/18

Tarpinstitucinė byla:
2018/0332 (COD)

TRANS 375
MI 635
ENER 301
AGRI 420
SAN 268
CODEC 1463

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2018 m. rugsėjo 12 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2018) 639 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria panaikinamas sezoninis laiko keitimas ir panaikinama Direktyva 2000/84/EB

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2018) 639 final.

Pridedama: COM(2018) 639 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 09 12
COM(2018) 639 final

2018/0332 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria panaikinamas sezoninis laiko keitimas ir panaikinama Direktyva 2000/84/EB

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2018) 406 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Pagal ES vasaros laiko tvarką laikas keičiamas du kartus per metus – taip siekiama atsižvelgti į kintančią šviesiojo paros meto trukmę ir tam tikru laikotarpiu kuo geriau išnaudoti dienos šviesą. Laikrodžiai kovo mėn. paskutinio sekmadienio ryte pasukami viena valanda į priekį, o spalio mėn. paskutinio sekmadienio ryte – atsukami viena valanda atgal ir taip grįžtama prie standartinio laiko.

Sprendimą įsivesti vasaros laiko tvarką valstybės narės praeityje priėmė dėl istorinių priežasčių. Siekdamos sutaupyti anglių, visų pirma skirtų apšvietimo reikmėms, tokią tvarką per I pasaulinį karą pirmosios įsivedė Vokietija ir Prancūzija. Dar nesibaigus karui jų pavyzdžiu pasekė Jungtinė Karalystė, dauguma jos sąjungininkių ir daugelis neutralių Europos valstybių. Pasibaigus abiem pasauliniams karams daugelis Europos šalių laiko keitimo tvarkos atsisakė. Dabartinė vasaros laiko tvarka pradėta taikyti XX a. 8-ajame dešimtmetyje: 1966 m. – Italijoje, o 1971 m. – Graikijoje. 1968 m. Jungtinė Karalystė ir Airija panaikino vasaros laiko tvarką, kad susiderintų su likusiomis Europos šalimis, bet 1972 m. vėl prie jos sugrįžo. 1974 m. vasaros laiko tvarką ėmė taikyti Ispanija, o 1976 m. energijos taupymo sumetimais prie tos tvarkos perėjo ir Prancūzija. 1976–1981 m. vasaros laiko tvarką įsivedė dešimt ES valstybių narių – daugiausia tam, kad susiderintų su kaimyninėmis šalimis.

Pasaulyje vasaros laiko tvarkos laikosi maždaug 60 šalių, įskaitant Šiaurės Amerikos ir Okeanijos šalis. Tačiau vis daugiau ES kaimynių ar prekybos partnerių nusprendžia netaikyti vasaros laiko tvarkos arba jos atsisakyti, pavyzdžiui, Islandija, Kinija (1991 m.), Rusija (2011 m.), Baltarusija (2011 m.) ir Turkija (2016 m.).

ES teisės aktai dėl vasaros laiko tvarkos pirmą kartą priimti 1980 m.[1], siekiant suvienodinti galiojančią skirtingą nacionalinę vasaros laiko tvarką bei grafikus ir taip užtikrinti suderintą požiūrį į laiko keitimą bendrojoje rinkoje. Nuo 2001 m. ES vasaros laiko tvarka reglamentuojama Direktyva 2000/84/EB[2], kurioje visoms valstybėms narėms nustatyta pareiga pereiti prie vasaros laiko paskutinį kovo sekmadienį ir grįžti prie savo standartinio laiko (žiemos laiko) paskutinį spalio sekmadienį.

Lygiagrečiai ir nepriklausomai nuo ES vasaros laiko tvarkos, valstybių narių teritorijos Europos žemyne yra suskirstytos į tris skirtingas laiko juostas (jose taikomi standartiniai laikai). Sprendimą dėl standartinio laiko kiekviena valstybė narė priima pati ir jis taikomas visai jos teritorijai arba skirtingoms jos dalims[3].

Dėl laiko keitimo du kartus per metus sistemos vis daugiau skundžiasi piliečiai, Europos Parlamentas ir vis daugiau valstybių narių. Todėl Komisija išnagrinėjo turimus įrodymus ir nustatė, kad šioje srityje svarbu laikytis suderintų Sąjungos taisyklių, kurios būtinos tinkamam

---

[1] OL L 205, 1980 8 7, p. 17.

[2] Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/84/EB dėl vasaros laiko susitarimų, OL L 31, 2001 2 2.

[3] Šiuo metu valstybių narių teritorijos Europos žemyne priskirtos trims laiko juostoms: Vakarų Europos laiko arba Grinvičo vidutinio laiko (GMT), Vidurio Europos laiko (GMT+1) ir Rytų Europos laiko (GMT+2) juostoms. Aštuonios Sąjungos valstybės narės (Bulgarija, Estija, Graikija, Kipras, Latvija, Lietuva, Rumunija ir Suomija) taiko GMT+2 standartinį laiką. 17 valstybių narių (Austrija, Belgija, Čekija, Danija, Ispanija, Italija, Kroatija, Lenkija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Prancūzija, Slovakija, Slovėnija, Švedija, Vengrija ir Vokietija) taiko GMT+1 laiką, o trys valstybės narės (Airija, Portugalija ir Jungtinė Karalystė) taiko GMT laiką. Speciali tvarka taikoma Azorų ir Kanarų saloms.

vidaus rinkos veikimui užtikrinti. Tokios pozicijos laikosi ir Europos Parlamentas[4] bei kiti subjektai (pvz., transporto sektoriuje). Komisija taip pat surengė viešas konsultacijas, per kurias gavo apie 4,6 mln. atsakymų: 84 proc. respondentų pritarė, kad būtų atsisakyta laiko keitimo du kartus per metus, o 16 proc. respondentų norėjo palikti galioti esamą sistemą. Be to, 2018 m. birželio mėn. ir 2017 m. gruodžio mėn. vykusiuose Tarybos posėdžiuose šį klausimą svarstė transporto ministrai, ir kai kurios valstybės narės nurodė, kad teikia pirmenybę vasaros laiko tvarkos panaikinimui.

Atsižvelgdama į šiuos faktus Komisija mano, kad būtina ir toliau užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą, o šiam tikslui pasiekti visoms valstybėms narėms turi būti taikoma suderinta sistema, tačiau kartu turi būti atsižvelgta į minėtąsias aktualijas. Todėl Komisija siūlo atsisakyti sezoninio laiko keitimo Sąjungoje ir kartu užtikrinti, kad valstybės narės išlaikytų kompetenciją priimti sprendimą dėl savo standartinio laiko, visų pirma, nuspręsti, ar jos nuolatos taikys jų vasaros laiką atitinkantį standartinį laiką, ar jos nuolatos taikys savo dabartinį standartinį laiką.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šiame pasiūlyme siūloma panaikinti laiko keitimą du kartus per metus ir kartu reikalaujama panaikinti Direktyvą 2000/84/EB.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Iš turimų faktų matyti, jog šioje srityje reikia laikytis suderinto požiūrio, kuris būtinas tinkamam vidaus rinkos veikimui užtikrinti. Šiuo pasiūlymu visose valstybėse narėse bus panaikinta laiko keitimo du kartus per metus tvarka ir taip užtikrinta, kad šioje srityje ir toliau būtų taikomos bendros taisyklės, kurios yra svarbios tinkamam Sąjungos vidaus rinkos veikimui užtikrinti.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šio pasiūlymo tikslas – užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą. Todėl SESV 114 straipsnis yra tinkamas teisinis pagrindas. Tai taip pat yra Direktyvos 2000/84/EB teisinis pagrindas.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Kaip matyti iš turimų faktų, norint užtikrinti, kad vidaus rinka veiktų tinkamai, šioje srityje svarbu taikyti Sąjungos taisykles. Atsižvelgiant į tai, kad dėl dabartinės vasaros laiko tvarkos kyla vis daugiau abejonių, vienintelė galimybė ir toliau užtikrinti suderintą požiūrį yra koordinuotai panaikinti laiko keitimo du kartus per metus tvarką, kaip nurodyta dabartiniame pasiūlyme. Todėl siekdama užtikrinti, kad ir toliau būtų laikomasi suderinto požiūrio, Komisija siūlo panaikinti Sąjungoje galiojančią sezoninio laiko keitimo tvarką ir leisti kiekvienai valstybei narei pačiai nuspręsti dėl savo standartinio laiko, visų pirma, ar pakeisti savo standartinį laiką (pavėlinti viena valanda), kad jis nuolatos atitiktų jos dabartinį vasaros laiką, ar nuolatos taikyti jos dabartinį žiemos laiką atitinkantį standartinį laiką.

- **Proporcingumo principas**

Komisijos pasiūlymas grindžiamas proporcingumo principu, nes juo neviršijama to, kas būtina tikslui – toliau užtikrinti, kad laiko tvarka netrukdytų vidaus rinkai tinkamai veikti,

[4] EP rezoliucija B8-0070/2018 / P8_TA-PROVE(2018)0043, 2018 m. vasario 8 d.

pasiekti. Šiuo tikslu jame numatyta Sąjungos lygmeniu suderinti laiko tvarką, paliekant valstybėms narėms teisę nuspręsti, kurį laiką – vasaros ir žiemos – jos taikys. Pasiūlymas neturi poveikio valstybių narių teisei spręsti dėl jų jurisdikcijai priklausančių teritorijų standartinio laiko arba laikų.

- **Priemonės pasirinkimas**

Atsižvelgiant į tai, kad valstybės narės gali laisvai pasirinkti savo standartinį laiką ar laikus, ir į tai, kad 2019 m. jos turės pasirinkti vasaros arba žiemos laiką, taip pat atsižvelgiant į tai, kad pagal nacionalinę teisę reikės priimti šiam tikslui skirtas nuostatas, direktyva yra tinkamiausia šio pasiūlymo forma.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Jau atlikta daug tyrimų dėl ES vasaros laiko tvarkos. Tai įvairūs Komisijos užsakyti tyrimai arba jos parengtos ataskaitos: pavyzdžiui, 1999 m. atlikta ES vasaros laiko tvarkos poveikio pagrindiniams ekonomikos sektoriams ir sveikatai bei laisvalaikiui analizė[5], 2007 m. parengta Komisijos ataskaita dėl Direktyvos dėl vasaros laiko susitarimų poveikio[6] ir 2014 m. atliktas galimo nesuvienodintų vasaros laiko sistemų poveikio ES tyrimas[7]. 2016 m. vasario mėn. Vokietijos Federacinės Respublikos Bundestagas paskelbė ataskaitą dėl vasaros laiko poveikio[8], o 2017 m. spalio mėn. Europos Parlamento tyrimų tarnyba pateikė ataskaitą, kurioje apibendrinami naujausi duomenys apie vasaros laiką[9].

Remiantis pirmiau minėtose ataskaitose pateiktais duomenimis apie vasaros laiko tvarkos poveikį galima daryti šias išvadas:

- Vidaus rinka. Šiuo metu patikimų duomenų turima dėl vieno dalyko: suteikus galimybę nekoordinuojamai keisti laiką valstybėse narėse būtų padaryta žala vidaus rinkai: padidėtų tarpvalstybinės prekybos išlaidos, atsirastų nepatogumų ir galėtų sutrikti transporto, ryšių ir turizmo sektorių veikla, taip pat sumažėtų našumas vidaus rinkos prekių ir paslaugų sektoriuose.
- Energetika. Nors viena iš pagrindinių priežasčių, dėl kurių įvesta dabartinė sistema, buvo energijos taupymas, iš mokslinių tyrimų rezultatų matyti, kad bendras vasaros laiko tvarkos poveikis tausiam energijos vartojimui yra nedidelis. Tačiau poveikis

---

5 Reincke and van den Broek, Research voor Beleid, *Vasaros laikas. Išsamus Europos Sąjungoje galiojančios vasaros laiko tvarkos poveikio tyrimas*, 1999 m. (Europos Komisijos užsakymu atliktas tyrimas).

6 Komisijos komunikatas remiantis Direktyvos 2000/84/EB dėl vasaros laiko susitarimų 5 straipsniu, COM(2007) 739 *final*, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0739&from=EN.

7 „ICF International“, Mobilumo ir transporto generaliniam direktoratui skirta ataskaita „Vasaros laiko taikymas Europoje“, 2014 m. rugsėjo mėn., https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/facts-fundings/studies/doc/2014-09-19-the-application-of-summertime-in-europe.pdf.

8 Cavaziel and Revermann, *Bilanz der Sommerzeit: Endbericht zum TA-Projekt*, TAB, Vokietijos Federacinės Respublikos Bundestagui pavaldi Technologijų vertinimo tarnyba, Ataskaita Nr. 165, 2016 m. vasario mėn., http://www.tab-beim-bundestag.de/de/untersuchungen/u20100.html.

9 Europos Parlamento tyrimų tarnyba, „ES vasaros laiko tvarka pagal Direktyvą 2000/84/EB. *Ex-post* poveikio vertinimas“, 2017 m. spalio mėn., http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU%282017%29611006.

energijos vartojimui paprastai skiriasi, pavyzdžiui, dėl geografinės padėties. Kai kurie valstybių narių pateikti pavyzdžiai:

- 2016 m. Italijos perdavimo sistemos operatorius *Terna* pranešė, kad Italijoje dėl vasaros laiko tvarkos per metus sutaupyta apie 580 GWh (~0,2 proc. per metus suvartojamo elektros energijos kiekio), t. y. per metus sutaupyta apie 94,5 mln. EUR[10].
- Prancūzijos ADEME (*Agence de l'Environnement et de la Maitrise de l'Energie*) 2010 m. apskaičiavo, kad apšvietimui naudojamos energijos sutaupyta apie 440 GWh (~0,1 proc. per metus suvartojamo elektros energijos kiekio), taip pat greičiausiai sumažėjo šilumos nuostolių. 1995 m. EDF apskaičiavo, kad sutaupyta apie 1 200 GWh, tačiau vėlesni įverčiai artimesni 2010 m. rezultatams[11].
- Vokietijos vandens ir energijos pramonės asociacija (BDEW) 2015 m. pranešė, kad Vokietijoje sutaupytos energijos kiekis jau nebėra reikšmingas, nes apšvietimui sunaudojamos energijos kiekis sumažėjo iki maždaug 8 proc. suvartojamos energijos kiekio, o užsiimant laisvalaikio veikla suvartojamos energijos kiekis padidėjo[12].
- Ispanijos Įvairinimo ir energijos taupymo institutas (IDAE) pranešė, kad 2015 m. dėl vasaros laiko tvarkos apšvietimui suvartojamos elektros energijos kiekis sumažėjo 5 proc., t. y. sutaupyta 300 mln. EUR per metus[13].
- 2014 m. Komisijos užsakytame tyrime nustatyta, kad dėl vasaros laiko tvarkos dujų tiekėjai, teikdami užsakymus perdavimo sistemos operatoriams, susiduria su administracinėmis problemomis[14].

Dėl naujų apšvietimo technologijų (pažangiųjų skaitiklių, programavimo prietaisų ir pan.) naudojimo vasaros laiko tvarkos energijos taupymo potencialas jau sumažėjo.

- Sveikata. Kai kurie tyrimai rodo, kad vasaros laiko tvarka gali būti naudinga dėl daugiau lauke praleidžiamo laisvalaikio. Kita vertus, chronobiologinių tyrimų rezultatai rodo, kad poveikis žmogaus bioritmui gali būti žalingesnis, nei manyta anksčiau. Pavyzdžiui, 2016 m. Vokietijos Federacinės Respublikos Bundestago ataskaitoje daroma nuoroda į išvadas, kuriose nurodoma, kad žmogaus biologinis ritmas prisitaiko prie pavasarinio laiko keitimo prasčiau, nei manyta anksčiau, ir kad tam tikrų chronotipų žmonėms prireikia kelių savaičių prisitaikyti prie pakeisto laiko, o rudeninis laiko keitimas kelia mažiau problemų. Tačiau vis dar neturima patikimų duomenų apie bendrą poveikį sveikatai (t. y. spėjamo teigiamo ir neigiamo poveikio pusiausvyrą).

---

10 Barbarulo, Eliana, „Terna: con ora legale risparmio energetico pari a 94,5 mln di euro“, 2016 03 26, http://www.ambientequotidiano.it/2016/03/26/ora-legale-risparmio-energetico/.

11 ADEME, „Changement d'heure : quels impacts?“, 2014 10 23, http://www.presse.ademe.fr/2014/10/les-impacts-du-changement-dheure.html.

12 Michaelo Wunnerlicho iš Vokietijos vandens ir energijos pramonės asociacijos prezentacija 2015 m. gegužės 23 d. viešame Europos Parlamento JURI, ITRE ir TRAN komitetų posėdyje tema „Ar metas persvarstyti vasaros laiko tvarką?“.

13 Instituto para la Diversificacion y Ahorro de la Energia, „La madrugada del domingo, 25 de octubre, finaliza la "Hora de Verano"“, 2015 m. spalio mėn., http://www.idae.es/index.Php/id.327/mod.noticias/mem.detalle.

14 „ICF International“, Mobilumo ir transporto generaliniam direktoratui skirta ataskaita „Vasaros laiko taikymas Europoje“, 2014 m. rugsėjo mėn.

- Kelių eismo sauga. Vis dar neturima patikimų duomenų apie vasaros laiko tvarkos ir eismo įvykių sąsają. Kai kurie tyrimai rodo, kad miego trūkumas dėl pavasarį į priekį pasukamos laikrodžio rodyklės didina eismo įvykių riziką. Tačiau apskritai sunku nustatyti, ar vasaros laiko tvarka, palyginti su kitais veiksniais, yra tiesiogiai susijusi su avarijų skaičiumi.
- Žemės ūkis. Vasaros laiko tvarka sukėlė nuogąstavimų, kad dėl laiko keitimo gali sutrikti gyvūnų bioritmas ir pasikeisti melžimo ir šėrimo grafikai. Tačiau tokie nuogąstavimai pamažu mažėja dėl naujos įrangos, dirbtinio apšvietimo ir automatizuotų technologijų naudojimo.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

2018 m. liepos 4 d. – rugpjūčio 16 d. Komisija surengė viešas konsultacijas, siekdama sužinoti Europos piliečių, suinteresuotųjų šalių ir valstybių narių nuomones dėl Direktyvoje 2000/84/EB nustatytos ES vasaros laiko tvarkos ir galimo tokios tvarkos pakeitimo, visų pirma laiko keitimo du kartus per metus tvarkos panaikinimo.

Nors konsultacijų laikotarpis buvo trumpesnis nei standartinis 12 savaičių laikotarpis, gauta apie 4,6 mln. atsakymų – daugiau kaip 99 proc. atsakymų pateikė piliečiai. Atsakymus pateikė visos valstybės narės, nors skirtingose šalyse respondentų skaičius buvo skirtingas: daugiausia atsakiusiųjų yra iš Vokietijos, Austrijos ir Liuksemburgo, toliau eilėje – Suomija, Estija ir Kipras. 84 proc. visų respondentų nori panaikinti laiko keitimo du kartus per metus tvarką, o 16 proc. nori ją išlaikyti. Suskirsčius duomenis pagal valstybes nares matyti, kad visų valstybių narių piliečiai ir suinteresuotosios šalys apskritai pritaria laiko keitimo du kartus per metus tvarkos panaikinimui, išskyrus Graikiją ir Kiprą, kur nedidelė respondentų dauguma norėtų išlaikyti galiojančią tvarką; Maltoje beveik pusė respondentų pritaria tvarkos keitimui, o kita pusė – ne. Dauguma valdžios institucijų taip pat pageidauja, kad laiko keitimo du kartus per metus tvarka būtų panaikinta. Panaikinti dabartinę sistemą pageidaujantys respondentai nurodė, kad pagrindinė tokio jų pageidavimo priežastis yra žmonių sveikata, o antroji priežastis – energijos taupymas.

Daugiau informacijos apie viešas konsultacijas dėl ES vasaros laiko tvarkos galima rasti pridedamoje rezultatų ataskaitoje[15].

- **Poveikio vertinimas**

Priimti ES lygmeniu teisės aktą šioje srityje nuspręsta siekiant suderinti valstybėse narėse galiojančią skirtingą vasaros laiko tvarką ir grafikus. Pirmą kartą dėmesį į tai, kad skirtinga nacionalinė vasaros laiko tvarka daro neigiamą poveikį vidaus rinkai (tarpvalstybiniam transportui, ryšiams ir prekybai), Komisija atkreipė 1975 m. paskelbtame komunikate[16]. Komisijos užsakymu 2014 m. ICF atliktame tyrime buvo nagrinėjamas (hipotetinis) nesuderintų vasaros laiko sistemų poveikis, visų pirma vidaus rinkos veikimui, bet taip pat įmonėms ir piliečiams; padaryta išvada, kad dėl asinchroninės tvarkos padidėtų išlaidos, būtų sukelta daugiau nepatogumų, taip pat sumažėtų našumas vidaus rinkos prekių ir paslaugų sektoriuose.

Kiti tyrimai[17] taip pat rodo, kad laikytis suderinto požiūrio naudinga bendrajai rinkai, o jei tokio požiūrio nesilaikoma – kyla susiskaidymo rizika. Iš turimų duomenų apie kitas sritis

---

15 SWD (2018) 406.

16 Europos Komisija, „Vasaros laiko įvedimas Bendrijoje“, COM(75)319, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1508082547523&uri=CELEX:51975DC0319.

17 Pavyzdžiui, 2017 m. Europos Parlamento tyrimų tarnybos ataskaita.

matyti, kad vasaros laiko tvarkos poveikis tose srityse yra nedidelis (pavyzdžiui, energijos sutaupoma palyginti nedaug), arba jais remiantis negalima daryti patikimų išvadų (pavyzdžiui, dėl bendro poveikio sveikatai ar kelių eismo saugai).

2018 m. vasario mėn. Europos Parlamento rezoliucijoje Komisija raginama įvertinti direktyvą ir prireikus pateikti pasiūlymą dėl jos peržiūros. Rezoliucijoje taip pat nurodyta, kad būtina išlaikyti vienodą ES laiko tvarką net ir panaikinus laiko keitimo du kartus per metus tvarką.

Komisijos manymu, bendros taisyklės šioje srityje tebėra labai svarbios, kad būtų užtikrintas tinkamas vidaus rinkos veikimas. Pagrindinės politikos alternatyvos, kuriomis būtų užtikrinta tokia suderinta tvarka, yra 1) išlaikyti Direktyvoje 2000/84/EB nustatytą ES vasaros laiko tvarką arba 2) panaikinti laiko keitimo du kartus per metus tvarką visose valstybėse narėse; tai neturėtų įtakos laiko juostos pasirinkimui, be to, kaip ir anksčiau, kiekviena valstybė narė galėtų pati nuspręsti, ar nuolatos taikyti vasaros laiką (pakeisti dabartinį standartinį laiką), ar taikyti žiemos laiką (atitinkantį jų standartinį laiką).

Komisija mano, kad būtina nedelsiant imtis veiksmų ir toliau užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą, kartu atsižvelgiant į naujausius padėties pokyčius, ir išvengti galimai didelių vidaus rinkos veikimo sutrikimų.

Remiantis pirmiau nurodytais turimais ES vasaros laiko tvarkos poveikio įrodymais galima daryti išvadą, kad toliau taikyti suderintą tvarką (tai reikštų, kad laiko keitimo du kartus per metus tvarką panaikintų visos valstybės narės) tebebūtų naudinga vidaus rinkos veikimui. Poveikis kitoms sritims yra gana abejotinas ir gali priklausyti nuo geografinės padėties ir nuo to, ar valstybės narės nuspręs palikti galioti nuolatinį vasaros, ar nuolatinį žiemos laiką.

Kaip jau minėta, standartinį laiką renkasi ir sprendimą dėl to, kokį nuolatinį laiką – vasaros ar žiemos – taikyti priima kiekviena valstybė narė. Todėl šio pasirinkimo poveikį reikia įvertinti nacionaliniu lygmeniu. Apskritai tikėtina, kad poveikis skirsis priklausomai nuo kiekvienos valstybės narės geografinės padėties. Šiaurinėse valstybėse narėse šviesiojo paros meto trukmė įvairiais metų sezonais jau dabar labai skiriasi. Todėl ten žiemą būna tamsu, šviesusis paros metas yra trumpas, o vasarą – šviesu ir naktys trumpos. Pietinėse valstybėse narėse šie skirtumai nėra tokie dideli – šviesiojo ir tamsiojo paros meto trukmė taip smarkiai per metus nesikeičia. Be to, tikėtina, kad bus labai svarbi šalių padėtis jų laiko juostoje. Kuo šalis arčiau vakarinės laiko juostos linijos, tuo ten saulėtekis ir saulėlydis yra vėlesni, o rytinėje laiko juostos dalyje – rytai šviesesni, o saulėlydis ankstesnis[18].

Pakeitus sistemą, taip pat bus patirta pereinamojo laikotarpio išlaidų. Nors dabartinių išlaidų, patiriamų dėl du kartus per metus keičiamo laiko, nebeliks, atsiras pereinamojo laikotarpio išlaidų, susijusių su perėjimu prie naujos laiko tvarkos, pagal kurią laikas nebebus keičiamas dėl sezonų kaitos. IT sistemos turės būti perprogramuotos ir perkonfigūruotos. Tai bus labai svarbu grafikų ir kalendorių sudarymo programinei įrangai (sveikatos sistemoms, kelionių rezervacijos sistemoms) ir laiku grindžiamai programinei įrangai bei išmaniosioms technologijoms[19]. Transporto sektoriuje reikės pakoreguoti tvarkaraščius. Todėl, kaip per viešas konsultacijas pabrėžė kai kurios suinteresuotosios šalys, labai svarbu, kad tokiam pakeitimui įgyvendinti būtų skirta pakankamai laiko.

[18] Daugiau informacijos apie saulėtekio ir saulėlydžio laiką visose Europos sostinėse pagal nuolatinio vasaros laiko tvarką, palyginti su nuolatinio standartinio (žiemos) laiko tvarka: https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/sunset-sunrise-table.pdf.

[19] „ICF International“, Mobilumo ir transporto generaliniam direktoratui skirta ataskaita „Vasaros laiko taikymas Europoje“, 2014 m. rugsėjo mėn.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Pasiūlymu siekiama padidinti veiksmingumą ir sumažinti reglamentavimo bei administracinę naštą įmonėms ir piliečiams. Tai visų pirma daroma paprastinant Sąjungos laiko tvarką: panaikinant reguliaraus sezoninio laiko keitimo tvarką ir nustatant nuolatinio laiko tvarką, kurią turėtų būti lengviau ir paprasčiau įgyvendinti.

- **Pagrindinės teisės**

Netaikoma.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Netaikoma.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Siekdama įvertinti šios direktyvos poveikį, visų pirma poveikį vidaus rinkos veikimui, taip pat poveikį suinteresuotosioms šalims ir piliečių gyvenimui, Komisija ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d. (tuomet jau turėtų būti surinkta pakankamai informacijos apie šios direktyvos poveikį) Europos Parlamentui ir Tarybai pateiks šios direktyvos įgyvendinimo ataskaitą.

Kad Komisija galėtų pateikti direktyvos poveikio ataskaitą, valstybės narės turėtų jai teikti pagalbą ir visą susijusią informaciją apie direktyvos įgyvendinimą.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnio 1 dalyje kartu su 4 straipsnio 1 dalimi numatoma, kad nuo 2019 m. balandžio 1 d. valstybės narės nebekeis savo standartinio laiko ar laikų (jei valstybės narės dėl geografinių priežasčių turi kelis standartinius laikus) dėl sezonų kaitos. 2019 m. kovo 31 d. valstybės narės dar galės pereiti prie vasaros laiko pagal Direktyvą 2000/84/EB, o nuo 2019 m. balandžio 1 d. laiko dėl sezonų kaitos nebekeis.

1 straipsnio 2 dalyje valstybėms narėms suteikiama galimybė dar vieną kartą dėl sezonų kaitos pakeisti savo standartinį laiką ar laikus 2019 m. spalio 27 d. (sekmadienį) 1.00 val. suderintuoju pasauliniu laiku. Atlikusios tokį pakeitimą valstybės narės, pasirinkusios taikyti 1 straipsnio 2 dalį, savo standartinio laiko dėl sezonų kaitos daugiau nebekeis.

2 straipsnyje pabrėžiama, kad valstybės narės gali savo nuožiūra keisti savo standartinį laiką, jei tokie pakeitimai nesusiję su sezonų kaita. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad nenumatyti standartinio atskirų valstybių narių laiko pakeitimai gali turėti įtakos tinkamam vidaus rinkos veikimui, ir siekiant išvengti tokių rinkos veikimo sutrikimų, valstybės narės turėtų laiku informuoti Komisiją apie ketinimą pakeisti savo standartinį laiką. Likus mažiau kaip 6 mėnesiams iki pakeitimo, apie kurį pranešta, įsigaliojimo, valstybės narės turėtų įgyvendinti pakeitimus, apie kuriuos pranešta, kad būtų išvengta teisinio netikrumo ir galimo tolesnio vidaus rinkos sutrikdymo. Komisija informuos visas valstybes nares ir paskelbs šią informaciją, kad nacionalinės valdžios institucijos, ekonominės veiklos vykdytojai ir piliečiai galėtų būti tinkamai ir laiku informuoti ir galėtų pasirengti pokyčiams.

Siekdama įvertinti, ar direktyva pasiektas pirmiau nurodytas tikslas užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą, ir įvertinti jos poveikį, Komisija, remdamasi valstybių narių pateikta informacija ir kita susijusia informacija, pagal 3 straipsnį pateiks ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

4 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės direktyvą į nacionalinę teisę perkelia iki 2019 m. balandžio 1 d. Tai reiškia, kad šį pasiūlymą Taryba ir Europos Parlamentas turėtų priimti greitai – ne vėliau kaip 2019 m. kovo mėn. Valstybės narės direktyvą taiko nuo 2019 m. balandžio 1 d. Tai reiškia, kad iki 2019 m. balandžio 27 d. valstybės narės, remdamosi galimomis nacionalinio lygmens konsultacijomis ir vertinimais, taip pat derindamos veiksmus su kitomis valstybėmis narėmis, praneša, ar 2019 m. spalio mėn. jos ketina pereiti prie nuolatinio standartinio laiko, atitinkančio jų esamą žiemos laiką, užuot rinkusios savo esamą vasaros laiką.

Nuo pat šios direktyvos taikymo pradžios valstybės narės nebekeis savo standartinio laiko dėl sezonų kaitos pagal Direktyvą 2000/84/EB. Todėl 5 straipsnyje nustatyta, kad ji turėtų būti panaikinta.

2018/0332 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria panaikinamas sezoninis laiko keitimas ir panaikinama Direktyva 2000/84/EB

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[20],

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) valstybės narės praeityje buvo nusprendusios nacionaliniu lygmeniu taikyti vasaros laiko tvarką. Todėl vidaus rinkos veikimui užtikrinti buvo svarbu visoje Sąjungoje nustatyti bendras vasaros laiko taikymo laikotarpio pradžios ir pabaigos datas bei valandą. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/84/EB[21] šiuo metu visos valstybės narės vasaros laiko tvarką taiko nuo paskutinio kovo sekmadienio iki paskutinio tų pačių metų spalio sekmadienio;

(2) 2018 m. vasario 8 d. rezoliucijoje Europos Parlamentas paragino Komisiją atlikti Direktyvoje 2000/84/EB nustatytos vasaros laiko tvarkos vertinimą ir prireikus pateikti pasiūlymą dėl jos peržiūros. Toje rezoliucijoje taip pat patvirtinta, kad visoje Sąjungoje svarbu laikytis vienodo požiūrio į laiko tvarką;

(3) Komisija išnagrinėjo turimus įrodymus, iš kurių matyti, kad šioje srityje svarbu taikyti suderintas Sąjungos taisykles ir taip užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą, taip pat išvengti, *inter alia*, transporto operacijų planavimo ir informacinių bei ryšių sistemų veikimo trikdžių, didesnių tarpvalstybinės prekybos išlaidų arba mažesnio našumo prekių ir paslaugų sektoriuje. Patikimų įrodymų dėl to, ar vasaros laiko tvarkos teikiama nauda yra didesnė už nepatogumus, kurių patiriama dėl du kartus per metus keičiamo laiko, neturima;

(4) dėl vasaros laiko tvarkos vyksta audringi vieši debatai, o kai kurios valstybės narės jau išreiškė savo pageidavimą atsisakyti tokios tvarkos taikymo. Atsižvelgiant į tokią įvykių raidą būtina ir toliau užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą ir išvengti didelių tokio veikimo trikdžių, kurių atsirastų dėl šioje srityje valstybių narių taikomos skirtingos tvarkos. Todėl tikslinga koordinuotai nutraukti vasaros laiko tvarkos taikymą;

---

20 OL C , , p. .

21 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/84/EB dėl vasaros laiko susitarimų (OL L 31, 2001 2 2, p. 21).

(5) šia direktyva neturėtų būti pažeista kiekvienos valstybės narės teisė nuspręsti dėl jos jurisdikcijai priklausančių ir į Sutarčių teritorinę taikymo sritį patenkančių teritorijų standartinio laiko ar laikų ir tolesnių jų pakeitimų. Tačiau siekiant užtikrinti, kad dėl vasaros laiko tvarkos taikymo tik kai kuriose valstybėse narėse nebūtų sutrikdytas vidaus rinkos veikimas, valstybės narės turėtų susilaikyti nuo standartinio laiko keitimo tam tikroje jų jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje dėl priežasčių, susijusių su sezonų kaita, jei toks pakeitimas būtų siūlomas kaip laiko juostos pakeitimas. Be to, siekiant kuo labiau sumažinti sutrikimų, *inter alia*, transporto, ryšių ir kituose susijusiuose sektoriuose, jos turėtų laiku Komisijai pranešti apie ketinimą keisti savo standartinį laiką ir vėliau taikyti pakeitimus, apie kuriuos pranešta. Komisija, remdamasi tuo pranešimu, turėtų informuoti visas kitas valstybes nares, kad jos galėtų imtis visų būtinų priemonių. Ji taip pat turėtų paskelbti šią informaciją, kad informuotų plačiąją visuomenę ir suinteresuotąsias šalis;

(6) todėl būtina atsisakyti laikotarpio, kuriam taikoma Direktyvoje 2000/84/EB nustatyta vasaros laiko tvarka, vienodinimo ir nustatyti bendras taisykles, pagal kurias valstybės narės negalėtų taikyti skirtingos sezoninio laiko tvarkos, keisdamos savo standartinį laiką dažniau kaip kartą per metus, ir kuriose būtų nustatyta pareiga pranešti apie numatomus standartinio laiko pakeitimus. Šia direktyva siekiama užtikrintai prisidėti prie sklandaus vidaus rinkos veikimo, todėl ji turėtų būti grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsniu, išaiškintu pagal nusistovėjusią Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką;

(7) ši direktyva turėtų būti taikoma nuo 2019 m. balandžio 1 d., kad paskutinis vasaros laiko taikymo laikotarpis pagal Direktyvos 2000/84/EB taisykles kiekvienoje valstybėje narėje prasidėtų 2019 m. kovo 31 d. 1.00 val. suderintuoju pasauliniu laiku. Valstybės narės, kurios po to vasaros laiko taikymo laikotarpio ketina taikyti standartinį laiką, atitinkantį laiką, pagal Direktyvą 2000/84/EB taikytą žiemos sezonu, turėtų savo standartinį laiką pakeisti 2019 m. spalio 27 d. 1.00 val. suderintuoju pasauliniu laiku, kad panašūs ilgalaikiai pakeitimai įvairiose valstybėse narėse būtų atlikti vienu metu. Pageidautina, kad valstybės narės sprendimus dėl standartinio laiko, kurį kiekviena jų taikys nuo 2019 m., priimtų koordinuotai;

(8) šios direktyvos įgyvendinimas turėtų būti stebimas. Tokios stebėsenos rezultatus Komisija turėtų pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai skirtoje ataskaitoje. Toji ataskaita turėtų būti grindžiama informacija, kurią valstybės narės Komisijai turi pateikti iš anksto, kad ataskaitą būtų galima pateikti nurodytu laiku;

(9) kadangi šios direktyvos tikslų, susijusių su suderinta laiko tvarka, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(10) suderinta laiko tvarka turėtų būti taikoma laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 355 straipsnyje nustatytų Sutarčių teritorinės taikymo srities nuostatų;

(11) todėl Direktyva 2000/84/EB turėtų būti panaikinta,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

1. Valstybės narės neatlieka sezoninių savo standartinio laiko ar laikų pakeitimų.

2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies nuostatų, valstybės narės 2019 m. dar gali atlikti sezoninį savo standartinio laiko ar laikų pakeitimą, jei tai padaro 2019 m. spalio 27 d. 1.00 val. suderintuoju pasauliniu laiku. Valstybės narės apie šį sprendimą praneša pagal 2 straipsnį.

2 straipsnis

1. Nedarant poveikio 1 straipsniui, jei valstybė narė nusprendžia savo standartinį laiką arba laikus pakeisti bet kurioje jos jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje, ji apie tai praneša Komisijai likus ne mažiau kaip 6 mėnesiams iki pakeitimo įsigaliojimo. Jei valstybė narė pateikia tokį pranešimą ir jo neatsiima likus ne mažiau kaip 6 mėnesiams iki numatomo pakeitimo datos, valstybė narė šį pakeitimą taiko.

2. Per 1 mėnesį nuo pranešimo gavimo Komisija apie tai praneša kitoms valstybėms narėms ir paskelbia šią informaciją *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

3 straipsnis

1. Komisija ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d. pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai šios direktyvos įgyvendinimo ataskaitą.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai atitinkamą informaciją ne vėliau kaip 2024 m. balandžio 30 d.

4 straipsnis

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2019 m. balandžio 1 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

   Tas nuostatas jos taiko nuo 2019 m. balandžio 1 d.

   Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

5 straipsnis

Direktyva 2000/84/EB panaikinama nuo 2019 m. balandžio 1 d.

6 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

7 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas	*Pirmininkas*